

NACERJENJE

Žěłowe směrnice Zwězkowego předsedařstwa Domowiny - Zwězka Łužyskich Serbow z. t. za lěta 2023-2025

Předstłowo žěłowych směrnicy

Žěłowe směrnice Domowiny konkretizěruju powšykne zaměry programa "Domowina 2025" za čas dweju lětowu až do přidućeje glowneje zgromažiny w lěše 2025. Pó přiwzešu na 22. glownej zgromažinje Domowiny twórze zakład za žěłabnosć wólonych gremijow kšywowneje zwězka.

Rozpšawa k zwopšawženju žěłowych směrnicy předsedpožyjo se glownej zgromažinje w lěše 2025.

Zwopšawženje toś tych směrnicy koordiněrujo zwězkowe předsedařstwo z pomocu swójoje prezidiuma, žěłowych wuběrkow a zastojnstwa. Župy a člonskojske towaristwa/zwězki smy do wužěłanja směrnicy zapšimjeji.

Žěłowe směrnice

1. Domowinske župy a člonskojske towaristwa/zwězki

nadawki, kótarež se glownje na nutšikownotowaristwowe poměry, mjazsobny wobchad a žěło z člonskojskim kšywowneje zwězka pósěguju

- 1.1. Zwězkowe předsedařstwo spěchujó cesnoamtski angažement baze a zapšimjejo župy, člonskojske towaristwa a zwězki aktiwnje do žěła wuběrkow.
- 1.2. Domowina spěchujó mjazsobne zeznawanje, wuměnu nazgónjenjow a zgromadne projekty župow, člonskojskich towaristwow a zwězkow.
- 1.3. Domowina wótwórijó w lěše 2023 diskusiju wó swójom programje. Wuslědky maju se glownej zgromažinje w lěše 2025 předsedpožyś a něntajšny program "Domowina 2025" wugódnosć.
- 1.4. Kšywowne zwězki podpěruju župy, člonskojske towaristwa a zwězki ze žěłom regionalnych powědařkow, z pomocu zjawnostneho žěła a zastojnstwa w cesnoamtskem žěle.

- 1.5. Domowina wótwórjijo pšez žěło z asociěrowanymi towaristwami kontakty ako teke kulturnu wuměnu z pšjašelami a pótomnikami Serbow w Českej, Pólskej, Awstralskej, Americe a we Wendlanže.
- 1.6. Z wobradowanjami pšedsedarja z pšedsedarjami župow a ćlonkojskich towaristwow zarucyjomy wuměnu a mjazsobnu informaciju pód kšywom Domowiny.
- 1.7. Domowina wuznamjenijo wósoby za cesnoaamtske statkowanje ze wšoserbskim wuznamom na wšych pólach narodnego žěła.

2. Domowina – zastupnica wšych generacijow Serbow

nadawki, kótarež su wusměrjone na pólěpšenje a spěchowanje generacije pšesegujućego statkowanja

- 2.1. Domowina zapšimjejo wšykne generacije do zgromadnego žěła a spěchujo mjazsobnu wuměnu. Pódpěrujo aktiwity wósebnje młodostnych Dolneje, srježneje a Górneje Łužyce w zmysle zgromadnego woplěwanja serbskeje rěcy.
- 2.2. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ pódpěrujo župy a kubłanišća pši wugótowanju swójbnych a rěc spěchujucych zarědowanjow.
- 2.3. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ wugbajo na zakłaže dogronow z wokrejsoma Budyšin a Zgórlc socialne młóžinske žěło (šulske socialne žěło, mobilne socialne žěło, młóžinske žěło, kubłanje za familije).
Ako nosať internata serbskeju gymnazijowu w Chóšebuzu a Budyšinje póbituju RCW wuknikom druge doma a serbsku rěc powědajucu zgromadnosć.

3. Serbska rěc

nadawki, kótarež su wusměrjone na šćit, nałožowanje, zachowanje a rewitalizěrowanje serbskeje rěcy¹

- 3.1. Rěčny centrum WITAJ pšeslěžujo pšechad žiši z Witaj-kupkow žišownjow do zakładnych šulow z bilingualneju wucbu w Dolnej Łužycy. Na tom zakłaže wužěłaju se strategiske napšawy a konkretne naraženja za efektiwne wugótowanje pšechadneje faze.
- 3.2. Pótrfejcy wabjenje za dwójorěčne kubłanje w ranem žišetstwe a w šuli wužěłujo Rěčny centrum WITAJ w kooperaciji ze SMK a MBSJ a pódrědowanymi kubłańskimi instancami dalšny informaciski material za rozdžělnu kupku starješych, kubłarjow a wucabnikow.
- 3.3. Domowina šule ze serbskimi póbitowanjami aktiwnje pódpěrujo, aby se serbsčina skšušila.

---

¹ Z wurazom serbska rěc měnimy kanon rěcow, wobstojecy z górnoserbskeje a dolnoserbskeje pisneje rěcy, jich regionalnych formow ako teke slěpjanšćiny.

- 3.4. Domowina pódpěrujo bramborske a sakske kněžařstwo pši aktualizěrowanju a zwopšawdnjenju krajneju planowu za skšušenje, pózbužowanje a wóžywjenje serbskeje rěcy.
- 3.5. Domowina pódpěrujo a pšewóžujo starjejšyske iniciatiwy w nastupnosćach serbskego kubłanja.
- 3.6. Domowina pókšacujo z rěcnym planowanim. Zaměr jo, dalšnemu wuwiseju zakładow serbskeje rěcy pšipomagaš a pšipóznašu serbšćiny pšinosowaš. Pódpěrujomy. w Dolnej Łužicy “masterplan za wóžywjenje dolnoserbskeje rěcy” a projekt “Zorja”. W Sakskej jo Domowina nosař projekta “Seš za regionalnu identitu a serbsku rěc”.
- 3.7. Rěcny centrum WITAJ wužělujo certifikaciju górno- a dolnoserbških rěcných zamóžnosćow pó Zgromadnem europejskem referencnem ramiku za rěcy, aby se wósebne k pówušenju statusa serbskeje rěcy pšinosowało.
- 3.8. Domowina pódpěrujo nowe a digitalne formy wuwucowanja, wuwowanje digitalnych wucbnych srědkow a medialne rěcne kurse. Rěcny centrum WITAJ realizěrujo aktiwity k nawuknjenju serbskeje rěcy z pomocu nowych digitalnych medijow w kooperaciji z partnerjami.
- 3.9. Domowina pšewóžujo ewaluaciju wucby górnoserbšćiny ako teke monitoring wucby dolnoserbšćiny.
- 3.10. Wó serbskorěcných kubłańskich drogach informěrujo Domowina starjejšych w kooperaciji z tšešimi žiwajucy na regionalne rozdžěle.
- 3.11. Domowina pódpěrujo aktiwity za zdobywanje serbskego dorosta we a zwenka Łužyce.

4. Kubłanje w narodnem duchu a dorost

nadawki, kótarež měrje se na kubłanje w narodnem duchu, což sluży skšušenju identity jadnotliwca; wopšimuju wšykne póla kubłanja – wót žišownje až do wusokego starstwa; rownocasnje žo wó pósrědnjenje serbskeje rěcy a wědy wó serbskich stawiznach

- 4.1. Domowina zasajžujo se w Sakskej za pšawniske póstajenje za kubłański koncept 2plus a za stawny monitoring nastupujucy koncept w šulskej praksy. Domowina pomina sebje gromaže ze Serbskeju radu a Serbskim šulskim towaristwom nowelěrowanje wuwježeńskeho póstajenja šulskeje kazni.
- 4.2. Domowina iniciěrujo wuměnu mjazy serbskimi šulami ako kšac k tomu, wutwóriš celk serbskich šulow.
- 4.3. Domowina koordiněrujo lětnu wuměnu zastupniikow Domowiny w šulskich konferencach Bramborskeje a Sakskeje.

5. Kultura a wuměłstwo

nadawki, kótarež su wusměrjone na spěchowanje a wuwijanje serbskego kulturnego žěła, sporta, wuměłstwa a derbstwa

- 5.1. Domowina pódpěrujo žěło "Fachoweje komisije za serbske narodno-kulturne derbstwo". Zaměr komisije jo pšewózowaś namakanje wótpowědnych noseacych struktur. Domowina jo aktiwny partner wopšimješoweje debaty a se gromaže z partnerjama za zdobyše wótpowědnych zakładow zasajžujo.
- 5.2. Domowina spěchuje zachowanje a woplěwanje serbskich nałogow. Pšespytujo móžnosć, serbske nałogi, kótarež su w zapisu imaterielneho kulturnego derbstwa Nimskeje, do wótpowědneje UNESCO-lisćiny zapisaś daś.
- 5.3. Domowina jo nosař XIV. mjazynarodneho folklornego festiwalu Łužyca. Pšewóžujo akterow a organizatorow pšer zarucenju wuskeje kooperacije mjazy towaristwami a serbskimi institucijami pšer pšigótowanjach a pšewježenju dalšnych aktiwitow.
- 5.4. Z projektami, kulturneju wuměnu a drogowanjami woplěwujo Domowina kulturne kontakty do wukraja. Z tym pówěšuju kulturnu identifikaciju a swětawótwórjonosć Serbow.
- 5.5. Regionalne muzeje, domowniske špy a městnosći zmakeńa a wopominanja pokazuju na žywe serbske stawizny. Domowina pódpěrujo jich zmócnjenje a koncepcionelne wuwiše gromaže z nosarjami.
- 5.6. Domowina pódpěrujo a spěchuje serbske sportowe wubrane mustwa, aby se serbska identita teke pšez sport skšusowała. Domowina rědujo wobželenje Serbskego mustwa na sportowych zarědowanjach ako na pšikład na EUROPEAže.

6. Góspodařstwo

nadawki, kótarychž wustatkowanje k tomu pšinosuju, aby se dwójo- a wěcejrěčnosć wuwědobniła góspodařstwoju ako pšidatna gódnosć a aby se pšer regionalnem wuwišu na to žiwało

- 6.1. Domowina se dalej wó wutwórjenje zjawneho myta za pšedewzešarjow procujo, kenž ze zjawnym wužywanim serbskeje rěcy w zjawnosći, ze zapšimješim serbskosći do firmoweje ideje ako tek do wugótowanja abo z póšrednjenim wědy wó Serbach dwójrěčnosć a serbsku kulturu prezentěrujo a wuwijaju.
- 6.2. Domowina žěła we wótpowědnych gremijach europejskego spěchowańskego programa LEADER za wuwiše na jsej sobu. Domowina procujo se wó žiwanje na serbski aspekt w ramiku wuwišoweje strategije za wšake regiony w sedleńskem rumje.

- 6.3. Domowina pódpěrujo SKT w procowanju, eksistěrujuce kólasowańske sćažki pód labelom "Serbske impresije" mjazy Górnej a Dolnej Łužycy wutwariš, je zwězaš a ako kulturno-rěčne sćažki kwalificěrowaš. Na pólu turizma maju se kontakty k turistiskim zwězkam Sakskeje a Bramborskeje wutwariš.
- 6.4. Domowina statkujo w póraźujucych a rozsuzecych gremijach za strukturnu změnu a zasajžujo se za žiwanje na serbske zajmy.
- 6.5. Domowina wuwija a pšewježo w ramiku strukturneje změny swójske projekty ako serbski pšinosk za pšichod Łužyce a se pšawidłownje z dalšnymi nosarjami serbskich projektow wótgłosujo.
- 6.6. Domowina procujo se wó wuwise serbskeje seši "kreatiwna Łužica/Łužyca" ze zaměrom, serbsku rěc, identitu a zwězanosć dalej skšuśowaš.

7. Politiska participacija

napšawy, z kótarymiž ma Domowina ako kazniski pšipóznata powědańka pšawa a zajmy Serbow zastupowaš; pó rozsuzě 16. hłowneje zgromažiny wó skšušenju Domowiny w donětajšnej pšawniskej formje ma zwězkowe pšedsedaństwo narodno-politiske statkowanje kšywownego zwězka skšuśiš

- 7.1. Domowina procujo se wó dobre a pšawidłowne zgromadne žěło z Radu za nastupnosći Serbow pši Bramborskem krajnem sejmje a z Radu za serbske nastupnosći Lichotnego stata Sakska ako teke ze Założboweju radu. Na zaklaže póstajenych priorítow se pšawidłownje wótgłosowanja mjaz gremijami pšewjeduju.
- 7.2. Domowina se wó zwězkarjow w frakcijach demokratiskich partajow na wšykných rowninach procujo a woplěwujo z nimi wobstawny zwisk, aby na pšawa a zajmy Serbow žiwali.
- 7.3. Domowina se pšawidłownje ze społnomócnjonymi za serbske nastupnosći a wótpowědnymi póraźujucymi gremijami wótgłosujo.
- 7.4. Domowina procujo se wó žiwanje na serbske zajmy na zwězkowej rowninje pšez sobustatkowanje w póraźujucem wuběrku zwězkowego ministraństwa nutšikownego ako teke ako člonk Mjeńšynoweje rady styrich awtochtonych narodnych mjeńšinow Nimskeje.
- 7.5. Domowina se za to zasajžujo, až mógu sebje žeńske swójo serbske familijowe mě do wupokaza a dalšnych dokumentow zapisaš daš.
- 7.6. Gromaže z drugimi mjeńšinami procujo se Domowina wó dwójorěčne tofle pši awtodrogach.
- 7.7. Domowina zastupujo serbske zajmy a sposrědnijo pozicije na mjazy narodnej, zwězkowej, krajnej, regionalnej a komunalnej rowninje. Pówołujo zastupnikow

Serbow do wótpowědnych gremijow a pšiwzejo pšawidłownje rozpšawy wó jich žělabności.

8. Póšěg k našym susedam we Łužycy a zwenka njeje

nadawki, kótarychž zaměr jo, pšinosowaś k rozšyrjenju wědy wó Serbach a k polěpšenju mjazsobnego wobchadanja

- 8.1. Domowina jo nosař Serwisowego běrowa za serbsku rěc w komunalnych nastupnosćach ako teke Mjeńšynowego sekretariata styrich awtochtonych narodnych mjeńšynow a ludowych kupkow Nimskeje.
- 8.2. Domowina se integrěrujo do kooperacije UNESCO 5 (zgromadny projekt UNESCO-městnosćow we Łužycy) a procujo se w zgromadnem žěle z partnerjami wó lěpšu widobnosť imaterielneho kulturnego derbstwa Serbow.

9. Mjazynarodne póšěgi

nadawki, z kótarychž pomocu co Domowina wuznam a bogatosć woplěwanja swójskeje kultury a rěcy rozšyriś

- 9.1. Domowina zarucyjo z aktivnym sobužětom w organizacijoma FUEN a MENS serbske zajmy na europejskej rowninje.
- 9.2. Z člonkojstwom w organizaciji CIOFF woplěwujou Domowina kontakty k dalšnym kulturnym kupkam.

10. Statkowanje w zjawnosći

nadawki, kótarychž zaměr jo, pšinosowaś k transparency pótrjefjicy rozsudy Domowiny a zwězaś wšakich politiskich a kulturnych akterow do zgromadnego statkowanja na dobro serbskego ludu

- 10.1. Domowina rozšyrjujo wědu wó Serbach a wabi za žěto kšywowego zwězka. Za to wužywa direktny kontakt k zajmcam a góscam, wšake socialne seši, wokolnik, informaciske brošury, lětaki a wabjeńske artikle, a sposrědnjujo zdźělenja wó swójom statkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam.
- 10.2. Domowina pšewjedujo pšawidłownje w regionach župow "serbske wjacorki". Toś te služe jadnorej komunikaciji wobydlarjow ze zagronitymi serbskich gremijow.

11. Serbske institucije

nadawki, kótarež služe polěpšenju zgromadnego žěła serbskich institucijow a serbskich towaristwow nastupajucy kwalitu projektow ku skšusćenju rěcneje identity a woplěwanja serbskeje kultury

- 11.1. Domowina se pšawidłownje z wjednikami serbskich institucijow wótgłosujo.

- 11.2. Domowina wužěła interny rěcny plan za nałožowanje, wuknjenje a wuwiše serbskeju rěcowu a wótgłosujo se z tamnymi serbskimi institucijami.

12. Šćit serbskego sedleńskego ruma

nadawki, z kótarymiž co Domowina sedleński rum a z tym zwisujuce pšawa skšušís a zwopšawdniś

- 12.1. Domowina pódpěrujo pótrefjone župy w politiskem dialogu nastupajucy zachowanje serbskeje rěcy a kultury pód wustatkowanim negatiwnych slědow wudobywanja surowiznow w serbskem sedleńskem rumje a glědajucy na wuwiše nowych strukturow we Łužycy.
- 12.2. Domowina pódpěrujo župu “Jakub Lorenc-Zalěski” pši zwopšawženju planowanych napšawow w koncepciji k pózbuženju a wóžywjenu serbskeje rěcy a kultury w slěpjańskej wósaže “wósom jsow – jedna wósada”.

13. Serbske nabóžno-narodne žiwjenje

nadawki, kenž pódpěruju clonkojske ako teke dalšne kupki pši woplěwanju nabóžno-narodnych tradicijow a nałogow ako wažny zakład pši wutwórjenju, skšusenju a wuwijanju narodneho wědobnja

- 13.1. Domowina pódpěrujo nabóžno-narodne projekty a pšedewzeša nosarjow serbskich katolskich a ewangelskich projektow.
- 13.2. Domowina pódpěrujo serbskich wósadnych w jich procowanjach wó žiwanje na narodne zajmy a wó zachowanje serbskich rěcnych rumow pši noworědowanju cerkwinskih strukturow w serbskem sedleńskem rumje.
- 13.3. Domowina procujo se wó zgromadne žěło ze Serbskim ewangelskim towaristwom a Spěchowańskim towaristwom za serbsku rěc w cerkwi.

Wšykne wóćakowanja bazěruju na mjeńšynopšawniskem zaklaže, kótaryž wótblyščujo se w plašecych dojadnanjach na europejskej rowninje ako teke w kaznjach na zwězkowej a krajnej rowninje.